

Museets nye mand i nyere tid

Af Michael Riber Jørgensen, Museet for Thy og Vester Hanherred

I september 2010 blev jeg ansat som museumsinspektør ved Museet for Thy og Vester Hanherred, og i den forbindelse har man bedt mig fortælle lidt om mig selv og om mine arbejdsopgaver på museet.

En sønderjyde i Thy

Jeg er født i Haderslev i 1981 og vokset op i Christiansfeld, som nok er bedst kendt for Herrnhuter og honningkager. Efter gymnasiet tilbragte jeg et lille års tid som militærnægter på Aabenraa Museum, og det var her min interesse for museumsverdenen blev vakt. Det førte mig til Aarhus Universitet, hvor jeg blev cand. mag. i historie og tysk i begyndelsen af 2008. Undervejs specialiserede jeg mig egentlig i nordisk middelalder, herunder særligt de islandske sagaer, som altid har været lidt af et hjertebarn for mig. Desuden har jeg arbejdet en del med emner som historiebrug og kollektiv erindring.

Historiestudiet er dog struktureret sådan, at man ikke kan undgå at komme omkring mange forskellige perioder, steder og emner. Til gengæld mangler det helt den fysiske dimension, så da jeg i efteråret 2008 blev ansat med løntilskud på Kulturhistorisk Museum Randers, var det en kærkommen lejlighed til også at arbejde med genstande ud over de skriftlige kilder, som jeg var vant til. Jeg fik efterfølgende min ansættelse i Randers forlænget med et par kortere projekter, så jeg i halvandet år kom til at stifte praktisk bekendtskab med de fleste aspekter af museumsarbejdet. Mine egne opgaver handlede dog først og fremmest om registrering og håndtering af genstandene i museets samling.

Til mit held dukkede stillingen her i Thy op, lige som min tidsbegrænsede ansættelse i Randers lakkede mod enden, og da vi samtidig stod over for familieforøgelse, følte jeg mig blot endnu mere heldig og privilegeret ved så hurtigt at få fast arbejde. Den 29. juni 2010 står for mig som et noget hektisk døgn, da jeg var til

Museets nye mand, Michael Riber Jørgensen

jobsamtale i Thisted blot 14 timer efter at vores søn var kommet til verden i Århus.

Ét hoved – mange kasketter

Museet for Thy og Vester Hanherred havde som bekendt ikke haft en faglig medarbejder for Nyere Tid igennem en længere årrække, så da jeg tiltrådte 1. september 2010, lå der en

lang række opgaver og ventede på mig. Nogle var blevet varetaget af andre medarbejdere oven i deres egne arbejdsområder; andre, mindre presserende ting havde fået lov at ligge. Det var altså en stilling med masser af udfordringer. Min teoretiske baggrund kombineret med mine tidligere museumserfaringer gjorde dog, at jeg trods alt følte mig godt nok rustet til opgaven, ligesom mine nye kolleger ikke har været bange for at hjælpe med gode råd og egne erfaringer.

Nyere Tid er groft sagt alt fra reformationen og fremefter. Traditionelt har man inden for museumsverdenen opdelt arbejdet således, at arkæologerne tager sig af alt før 1536, mens vi historikere holder os til århundrederne derefter. Helt så firkantet behøver det dog ikke være; vi kan sagtens finde ud af at samarbejde og overlappe, især hvad angår middelalderen. Ikke desto mindre er genstandene jo kernen i museernes arbejde, og da de fleste genstande fra før 1536 dukker frem ved arkæologiske udgravninger, er det trods alt en ikke helt unaturlig skillelinje.

Inden for Nyere Tid er museets (og dermed mit) arbejde så igen delt op i fem områder eller ”søjler”: Indsamling, registrering og bevaring – som man under ét kunne kalde samlingsvaretagelse – samt forskning og formidling. Alle fem områder overlapper naturligvis hinanden på kryds og tværs.

Fagre nye museumsverden

Hvad arbejdet med samlingen angår, står vi og resten af den danske museumsverden i disse år over for to store udfordringer. Den ene er moderniseringen af vort registreringssystem. Da de lokalhistoriske museer begyndte at dukke op overalt i landet omkring forrige århundredeskifte, blev de som regel drevet af glade – og oftest dygtige – amatører, og hvert enkelt museum havde sit eget system til registrering af genstande i de samlinger, man skulle til at bygge op.

I 1970'erne, samtidig med professionaliseringen af museumsdriften, begyndte man at indføre visse standarder for registrering, men det var først, da EDB holdt sit indtog, at man

for alvor fik mulighed for at ensrette museernes registreringssystemer.

For nogle få år siden udarbejdede Kulturarvsstyrelsen således REGIN, som ikke er navnet på smeden fra den oldnordiske sagnverden, men en forkortelse for REGistration INterface, altså et databaseprogram, som alle danske museer frit kan benytte til at holde styr på deres samlinger. REGIN er ment som et tilbud, men det har den store fordel, at genstande derfra let kan offentliggøres på hjemmesiden Museernes Samlinger. Kulturarvsstyrelsen har nemlig også pålagt alle statsanerkendte museer inden udgangen af 2014 at have digitaliseret vore samlinger og gjort dem offentligt tilgængelige på www.kulturarv.dk/mussam. Det betyder, at registreringerne skal gennemgås og opdateres, så de opfylder visse kvalitetskrav.

I skrivende stund har vi her i Thy offentliggjort godt og vel 3.600 genstande, hvilket svarer til omkring 2 % af hele vores samling. Der er altså stadig lang vej igen, men arbejdet skrider hele tiden fremad, og offentliggørelsen sker i ryk. Vi er derfor helt sikre på, at det fra 2015 vil være muligt for enhver med en internetforbindelse at søge i alle de genstande, der befinder sig på vore – og andre danske museers – magasiner. Det giver samtidig også nogle helt nye perspektiver i forhold til formidling af den altovervejende del af samlingerne, som ikke er udstillet.

Den anden store samlingsmæssige udfordring handler om (op)bevaring. Når et museum erhverver en genstand, hvad enten det er som gave, køb eller arkæologisk fund, og officielt indfører denne genstand i sin samling, forpligter man sig samtidig til på bedst mulig vis at bevare genstanden for eftertiden, i princippet for tid og evighed. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at bevaringsforholdene på mange danske museumsmagasiner er alt andet end optimale, og det skal der gøres noget ved, før det bliver kritisk.

På vort museum er vi sådan set ganske godt tilfredse med vort nuværende magasin på den gamle skole i Vang; det største problem er pladmangel. Vi er også tilfredse med bevaringstilstanden på langt de fleste af vore gen-

← → ↻ <https://www.kulturarv.dk/mussam/Forside.action>

MUSEERNES SAMLINGER

KULTURARV

FORSIDE OVERSIGTER SØG OM WEBSTEDET HJÆLP LOGIN

Her kan man søge oplysninger om, hvad de kulturhistoriske museer har i deres samlinger.

Søg undersøgelse

Avanceret søgning undersøgelser

Søg genstand

Avanceret søgning genstande

HVAD **Emneoversigt**
Søg i emner som natur, mennesker, dragter eller boliger.

HVOR **Geografisk oversigt**
Hvor stammer genstandene fra?

HVORNÅR **Periodeoversigt**
Søg i tidsperioder som stenalder, middelalder eller nutid.

MUSEUM **Museumsoversigt**
Find et museum og se, hvad det har i samlingen.

Senest registrerede genstande

6940x0001

Reklame
Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre

6940x0002

Reklame
Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre

[Kontakt](#) | [Teknik og tilgængelighed](#) | [Privatlivspolitik](#) | [Regler for brug](#)

Kulturarvsstyrelsen: H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V

Museernes samlinger kan i stigende grad findes på nettet

stande, men man kan selvfølgelig altid forbedre forholdene.

Vi har derfor valgt at gå ind i et samarbejde med Museernes Bevaringscenter i Skive (som allerede i dag løser konserveringsopgaver for os) og med 12 andre midt- og vestjyske museer, fra Hanstholm i nord til Herning i syd og fra Bjerdingbro i øst til Lemvig i vest, om oprettelsen af et fællesmagasin. I løbet af det sidste årti har lignende projekter set dagens lys i Vejle, Randers, Aalborg og et par steder øst for Storebælt. Museet er gået meget aktivt ind i udarbejdelsen

af en egentlig projektbeskrivelse, da vi mener, at et sådant fællesmagasin vil være med til at sikre vore samlinger mange år frem i tiden. På den måde skulle vi gerne fremtids sikre vort arbejde med samlingerne – og forhåbentlig også fungere som forbillede for andre.

Som en del af forarbejdet til et eventuelt fællesmagasin har vi – og flere andre af de deltagende museer – fået penge fra Kulturarvsstyrelsen til en gennemgang af vores samling. Denne gennemgang skulle gerne give os en bedre idé om bevaringstilstanden på vores samling, hvad

vi mangler – og ikke mindst hvad vi måske kunne overveje at kassere. Tidligere tiders indsamlingspolitik var ikke så kritisk som i dag, så de fleste museer har rigtig mange eksemplarer af nogle bestemte genstande, hvoraf ikke alle er lige bevaringsværdige: plejle, manglebrætter og kaffekander er blandt klassikerne. Samtidig vil samlingsgennemgangen også være med til at give mig som ny museumsinspektør et meget bedre kendskab til ”min” samling.

Ingen formidling uden forskning...

Et museum med udstillinger er i sin natur beregnet til formidling, men for at have nogen berettigelse skal denne formidling være videnskabeligt funderet. Således lægger vi stor vægt på at basere vores formidling på et grundigt forarbejde. Indtil videre er jeg blevet involveret i fire forskningsprojekter.

Fra starten af blev jeg inddraget i projektet IKON – Interregionalt KulturOplevelses Netværk. Der er tale om et flerårigt EU-støttet foretagende med næsten 50 deltagende institutioner, kommuner og andre samarbejdspartnere fra Norddanmark, Sydnorge og Vestsverige.

Det overordnede tema er relationerne mellem de tre lande i Kattegat- og Skagerrakområdet. Museet deltager i en undergruppe ved navn ”Havet som forener”, hvor vi særligt har arbejdet sammen med Vendsyssel Historiske Museum, Nordjyllands Kystmuseum og Norsk Maritimt Museum i Oslo.

Resultatet af vort arbejde er hjemmesiden www.skibeterlastetmed.com, hvor man kan blive klogere på den livlige samfærdsel, som altså har bundet landene i området sammen gennem flere tusind år. Man kan læse om de varer, der blev fragtet over havet, om de skibstyper, der gjorde det – og ikke mindst om de skibe, der ikke nåede frem. En væsentlig del af hjemmesiden er en database over strandinger, i første omgang langs den nordvestjyske kyst. Jeg har dykket ned i det omfattende materiale, som Robert Svalgaard, tidligere toldinspektør i Thisted, i sin tid udarbejdede, og overført hans oplysninger til den database, som ligger bag hjemmesiden. Det er et meget stort arbejde med de flere tusinde skibe, som i tidens løb er gået ned ud for Thy – og det er bare dem, der blev registreret. Databasen er dog stadig

Skjoldborg Skole, 1955-2011. Thisted Museum gennemførte i 2011 et projekt, hvor man dokumenterede dagliglivet på den lille landsbyskole

voksende, og med tiden vil den komme til at omfatte alle de vrug og strandinger, vi kender til i vort område. Således vil den, ud over de formidlingsmæssige perspektiver, også blive et værdifuldt forskningsredskab for historikere.

I foråret 2011 har jeg sammen med etnograf Mie Buus og fotojournalist Klaus Madsen gennemført et projekt omkring Skjoldborg Skole. De nuværende skolebygninger blev taget i brug i 1955, midt i bølgen af nye centralskoler, og blev lukket med udgangen af sidste skoleår som én af fem skoler i Thisted Kommune. Vi besluttede derfor fra museets side, med økonomisk støtte fra Kulturarvsstyrelsens hastesum, at dokumentere livet på en mindre landsbyskole inden det var for sent.

Arbejdet blev fordelt sådan, at Mie og Klaus fulgte dagligdagen på skolen og dokumenterede den i ord og billeder, mens jeg tog fat på arkivalierne og forsøgte at kortlægge skolens historie igennem de 56 år den eksisterede. Arbejdet mandede ud i en rapport til Kulturarvsstyrelsen, som også skal danne grundlag for nogle artikler, bl. a. i Sydthy Årbog og Historisk Årbog. Som nogle af læserne nok har bemærket, er projektet også løbende blevet formidlet, både i Thisted Dagblad og på Klaus Madsens hjemmeside www.navnlighthy.dk.

Et projekt, som venter i den nærmeste fremtid, handler om sandflugt, og her kommer tværfagligheden igen til sin ret. Arkæolog Charlotte Boje Andersen skal undersøge det arkæologiske materiale, mens jeg endnu engang går på opdagelse i de skriftlige kilder. Der er i første omgang tale om et mindre forprojekt, som vil koncentrere sig om hovedgården Nebel, der er blevet flyttet flere gange – netop på grund af sandflugt. Efterfølgende skulle det dog gerne munde ud i et større projekt, som skal være med til at afdække sandflugtens historie og betydning i hele landsdelen. Projektet er støttet af Nationalpark Thy og gennemføres i samarbejde med Naturstyrelsen og flere forskellige fagfolk, bl.a. geologer.

Endelig bliver det måske største forskningsmæssige indsatsområde i de kommende år det, som vi under ét har valgt at kalde ”Tro i Thy”. Igen samarbejder vi med flere forskellige

partnere, bl.a. museet og universitetet i Kristiansand i Norge samt Aarhus Universitet. Fra sidstnævnte var en gruppe religionsstuderende sidste efterår på feltarbejde i Thy i en uge. Her forsøgte de at kortlægge det religiøse landskab lige nu. De deltog i diverse gudstjenester og andre arrangementer og foretog interviews med folk fra både folkekirke, frikirker og ikke-kristne miljøer. Museet har modtaget resultaterne af deres arbejde, og det kommer til at indgå i vores egen fremtidige forskning.

Min rolle i projektet handler indtil videre først og fremmest om Indre Mission, der som bekendt i mange år har spillet en fremtrædende rolle i landsdelen. For et par år siden fik museet ”brugsretten” til det gamle missionshus i Harring, og her skal resultaterne af projektet med tiden formidles i form af en udstilling og andre arrangementer.

Derudover er der nedsat en arbejdsgruppe, bestående af repræsentanter for museet og Indre Mission, som dels skal hjælpe med indsamling af genstande og arkivalier og dels finde ”interviewofre”, så vi kan dokumentere Indre Missions historie i Thy gennem personer, der selv har været en del af den. Dette projekt er altså også stadig i sin spæde begyndelse, men rummer mange spændende perspektiver, ikke mindst fra en erindrings- og identitetshistorisk vinkel.

... og ingen forskning uden formidling!

Ligesom al ordentlig formidling skal baseres på ordentlig forskning, bør al forskning også munde ud i en eller anden form for formidling. Hvad er ellers forskningens berettigelse? Vi har på vort museum heldigvis en lang tradition for at knytte de to ting sammen, og det vil vi også blive ved med.

Ét af de medier, som vi bruger flittigt i vores formidling, er det skrevne. Denne artikel er i sig selv et eksempel herpå, men som nævnt ovenfor munder de fleste af vore forskningsprojekter som minimum ud i en eller anden form for skriftligt produkt. Der kan være tale om artikler i diverse årbøger og fagtidsskrifter eller om hele hæfter og bøger, ofte udgivet af museet selv. Samtidig har vi et godt forhold til

Fra udstillingen "Vild med dans" som var en hyldest til danselærerinde Herdis Dyrmann, Thisted

den lokale avis, som gerne bringer omtaler af nyheder, der har med museet at gøre.

De elektroniske medier benytter vi os også gerne af. Blandt andet har vi leveret materiale til en ny serie på TV Midt-Vest, som skal sætte fokus på alle museerne i regionen og på nogle af de utallige gode historier, der gemmer sig i vore samlinger. Vi arbejder desuden på at få opdateret vores hjemmeside og gjort den mere tidssvarende.

En særlig form for elektroniske medier er de såkaldte sociale medier. Som ét af mine første tiltag sørgede jeg således for, at museet fik en profil på Facebook. Den fungerer nærmest som en slags opslagstavle, hvor man kan følge med i nyheder og arrangementer fra vores side. Er man selv på Facebook, kan man ved at gå ind på www.facebook.com/museumthy og "synes godt om" museet sågar få leveret dem helt automatisk.

Endelig er der selvfølgelig den formidlingsform, som er helt særlig for museerne: udstil-

lingerne. I år har jeg været med til at skabe min første særudstilling. Herdis Dyrmann var igen en menneskealder danselærerinde i Thisted og flere andre steder i Thy, bl.a. Hurup, Bedsted og Vestervig. I sommers fyldte hun 90 år. I den anledning har vi udgivet bogen "Tak for dansen!" af museumsinspektør Svend Sørensen, som sammen med udstillingen "Vild med dans!" på Thisted Museum fortæller historien om fru Dyrmanns spændende liv og viser nogle af hendes mange kjoler frem.

Som det forhåbentlig fremgår, har mit første års tid som museumsinspektør været utroligt varieret, spændende og udfordrende. Jeg er sikker på, at det vil fortsætte i de kommende år, og jeg ser frem til et godt samarbejde med de mange historieinteresserede thyboer, hvoraf jeg allerede har mødt en hel del. Der ville ikke være nogen historieskrivning uden jeres gode historier!